

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล
ของนายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ การกระทำของผู้ถูกร้องตามคำร้องอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ หรือไม่

ประเด็นที่ ๔ ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่

ประเด็นที่ ๕ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค จะต้องถูกตัดสิทธิ หรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ และประเด็นที่ ๒ เห็นสมควรพิจารณาในคราวเดียวกัน เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยไม่มีบทเฉพาะกาลให้บทบัญญัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ใช้บังคับ

ต่อไป ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม บัญญัติไว้ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงอันเป็นเหตุหนึ่งในการยุบพรรคการเมืองที่ไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับซึ่งได้บัญญัติไว้มีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ โดยบัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ส่วนความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ในส่วนวิธีบัญญัติได้บัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญอย่างเดียวกันกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับในขณะมีเหตุการณ์กระทำตามคำร้อง จึงเป็นกรณีที่กฎหมายใหม่และกฎหมายเก่ามีบทบัญญัติสำหรับกรณีใดกรณีหนึ่งไว้เป็นอย่างดีเหมือนกัน เมื่อกฎหมายใหม่มีลักษณะเป็นเช่นเดียวกันกับกฎหมายเก่าได้บัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายเก่าไว้โดยตรง อีกทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แสดงให้เห็นว่ากฎหมายใหม่ไม่ประสงค์จะให้ใช้กฎหมายเก่าอีกต่อไป

เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีบทบัญญัติในส่วนการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นบทบัญญัติที่มีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญเป็นอย่างดีเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งยังมีบทบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจดุลพินิจ

ของนายทะเบียนพรรคการเมืองในการที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งให้ยุบพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนดังกล่าว โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเสียก่อน จึงเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองพรรคการเมืองมิให้มีการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองได้โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงลำพัง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในส่วนนี้ จึงมิได้มีบทบัญญัติที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกร้องเช่นนี้ ย่อมใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บังคับใช้แก่การกระทำของผู้ถูกร้องตามคำร้องได้ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

บทบัญญัติของมาตรา ๕๓ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำร้องของนายทะเบียนต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติ ได้กำหนดกระบวนการเสนอไว้ ๓ ขั้นตอน คือ (๑) มีข้อเท็จจริงปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามมาตรา ๘๒ (๒) นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ (๓) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ย่อมหมายความว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองมีข้อเท็จจริงว่าพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งกระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๘๒ ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กฎหมายไม่ได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงดังกล่าวอาจปรากฏต่อนายทะเบียนโดยอาจจะเห็นเอง หรือได้รับแจ้งจากบุคคลใดที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ร้องเรียน ก็เป็นอำนาจของนายทะเบียนในการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยอาจจะแต่งตั้งบุคคลดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจของตนก็ได้ แต่ผลการดำเนินการตรวจสอบนั้นไม่ผูกพันการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน เนื่องจากอำนาจดุลพินิจของนายทะเบียนที่จะวินิจฉัยว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๘๒ หรือไม่ เป็นไปโดยอิสระและเป็นอำนาจเด็ดขาดของนายทะเบียนในการเริ่มแสวงหาข้อเท็จจริง และเมื่อนายทะเบียนเห็นว่าความปรากฏแล้วว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๘๒ แล้วการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ นายทะเบียนต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนเสียก่อน ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับในขณะพิจารณาวินิจฉัยและมาตรา ๕๓ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติซึ่งมีการ

ตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจดุลพินิจของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ตีกว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เช่นนี้ กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดในปัญหา ข้อกฎหมายและคำคัดค้านว่า ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมรับทราบรายงานความคืบหน้าการดำเนินการกรณีพรรคการเมืองฝ่าฝืนบทบัญญัติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของคณะกรรมการตรวจสอบเอกสาร และการ ร้องเรียนของพรรคเพื่อไทยแล้วเห็นว่า เมื่อมีความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยมีเหตุ อันสมควรว่า มีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ การเลือกตั้งดังกล่าวแล้ว จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ดำเนินการสืบสวน สอบสวนในเรื่องดังกล่าว ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและ การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการ การเลือกตั้ง (เอกสารหมายเลข ๑๐) ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้รายงานผลต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๓ ครั้ง กล่าวคือ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสอบสวนและ ตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วน ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการ การเลือกตั้งพิจารณาแล้ว ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม รวมทั้งเชิญบุคคลมาให้ถ้อยคำ และในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการ การเลือกตั้งพิจารณาแล้ว มีมติด้วยเสียงข้างมากส่งเรื่องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตาม มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใน ประเด็นข้อกล่าวหาที่ ๑ กรณีกล่าวหาว่า พรรคประชาธิปไตยรับบริจาคเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ผ่านบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เป็นจำนวนเงิน ๒๕๘ ล้านบาท โดยทำสัญญาว่าจ้างทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ตาม โครงการต่าง ๆ เป็นนิติกรรมอำพราง เพื่อ หลีกเลี่ยงการรายงานการรับบริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด อันอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดตาม มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๕๔ (๓) (๔) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อกล่าวหาที่ ๒ กรณีไม่ได้ใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และการจัดทำกรรณการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยการประชุมในวันดังกล่าว ข้อกล่าวหาที่ ๒ นั้น นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง มีความเห็นให้ยกคำร้องคัดค้าน ตามความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน (เอกสารหมายเลข ร ๒๒๗/๓, ๒๒๗/๔ และ ๒๒๗/๖) และต่อมาวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้มีข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมือง (เอกสารหมายเลข ร ๒๒๘) ภายหลังจากที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ แล้ว นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ส่งไว้ในหนังสือของคณะกรรมการตรวจสอบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่คณะทำงานของนายทะเบียน ฯ รวบรวมเพิ่มเติมจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนรวบรวมไว้ในเบื้องต้น อาจมีการกระทำตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อันควรสู่การพิจารณามีมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ส่งในหนังสือฉบับเดียวกันในวันเดียวกันว่า ตั้งแต่วันพรุ่งนี้เป็นต้นไปหยุดราชการ ๖ วันติดต่อกันให้นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งด่วนเพื่อพิจารณาให้เสร็จไปในวันนี้ (เอกสารหมายเลข ร ๑๓) ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ มีมติเอกฉันท์ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยมติเสียงข้างมากให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุด พร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อให้อัยการสูงสุด ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนิปัตย์ต่อไป ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (เอกสารหมายเลข ร ๑๔) โดยการลงมติในวันดังกล่าวในข้อกล่าวหาที่ ๒ นายทะเบียนเป็นหนึ่งในเสียงข้างน้อยที่มีความเห็นให้ให้นายทะเบียนพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ วรรคสอง

(เอกสารหมายเลข ๒๓๐/๒) และต่อมาในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาข้อกล่าวหาที่ ๒ แล้วเห็นว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้มีความเห็นว่า “ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสอง” จึงเป็นประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องพิจารณาเพิ่มเติมในข้อกล่าวหาที่ ๒ กรณีตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์เห็นชอบให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ (เอกสารหมายเลข ๒๓๑/๒) และนายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า การประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มิได้มีการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสอง สำหรับการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ร้องในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ให้เสนอเรื่องนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และในวันเดียวกันนายทะเบียนก็มีความเห็นในข้อกล่าวหาที่ ๒ ว่า ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสอง ถือว่าความตามข้อกล่าวหาที่ ๒ ได้ปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ซึ่งต่อมาในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว แล้วมีมติเห็นชอบให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ อันเป็นคดีนี้ และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ ดังนั้น เมื่อฟังข้อเท็จจริงได้ว่า ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ และคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นชอบให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ และนายทะเบียนได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ กระบวนการยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสองแล้ว

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งเคยมีความเห็นในการประชุม คณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ให้ยกคำร้องที่ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง แต่ ต่อมากลับนำเรื่องเดียวกันเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง อันเป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองยังมีได้ให้ความเห็นจึงมีมติ เสียงข้างมากให้ส่งเรื่องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เสียก่อน ซึ่งต่อมา ผู้ร้องในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอความเห็นต่อผู้ร้องจนมีการเสนอ เรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ การที่ผู้ร้องมี ความเห็นในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการแสดง ความเห็นในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกรรมการคนหนึ่ง แต่ก็ต้องถือปฏิบัติตามมติ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้เสนอความเห็นในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งต่อมา ผู้ร้องในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องเกิดขึ้น จึงเสนอเรื่องต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสอบสวนข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอาจให้มีการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน ก็ เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ การเลือกตั้งซึ่งเป็นเรื่องการปฏิบัติภายในในการใช้อำนาจหน้าที่ของตน โดยหากกรณีใดเป็นการใช้ อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๔ และกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ดี ดังที่วินิจฉัยไว้แล้วว่ากรณีที่นายทะเบียนใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ไม่มีกฎหมายกำหนดการได้มาของ ข้อเท็จจริงของนายทะเบียน ดังนั้น นายทะเบียนไม่ต้องอยู่ใต้บังคับของระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับในทาง

ไต่สวน ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดอันควรทำให้เชื่อได้ว่าการดำเนินการของนายทะเบียนหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนหรือคณะกรรมการตรวจสอบในการรวบรวมพยานหลักฐานใด ๆ มีการกระทำอันจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างแจ้งชัดต่อพรรคผู้ถูกร้อง หรือมีการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายอันเป็นการทำลายหลักประกันขั้นพื้นฐานของพรรคผู้ถูกร้อง แต่อย่างไร

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องมิได้ดำเนินการสอบสวนภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๐ กำหนด คือต้องร้องคัดค้านภายในเวลา ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เนื่องจากข้อกล่าวหาตามคำร้องเป็นการกล่าวหาว่าใช้จ่ายเงินจากกองทุนฯ โดยไม่ถูกต้อง แต่ปรากฏว่าผู้ร้องยื่นคำร้องเกินกำหนดเวลาดังกล่าว ถือว่าผู้ร้องมิได้ดำเนินการสอบสวนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง นั้น เห็นว่า การดำเนินการของผู้ร้องในคดีนี้ การเริ่มคดีผู้ร้องเรียนกล่าวหาพรรคผู้ถูกร้องในเรื่องการดำเนินการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งในข้อกล่าวหาทั้ง ๒ ข้อ ที่เกี่ยวกับพรรคผู้ถูกร้องเป็นเรื่องของการรับเงินบริจาคและการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับไม่ได้เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง โดยเฉพาะข้อกล่าวหาที่ ๒ ซึ่งเป็นประเด็นแห่งคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ร้องเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ ซึ่งมาตรา ๕๓ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนของเงื่อนไขการยื่นคำร้องของผู้ร้องทั้งในส่วนของขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้อง จึงรับฟังไม่ได้

ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ หรือไม่

ข้อเท็จจริงจากทางไต่สวนได้ความว่า พรรคผู้ถูกร้องขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๑ โครงการ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเห็นชอบให้สนับสนุนงบประมาณตามโครงการและแผนงานที่พรรคผู้ถูกร้องขอรับการสนับสนุน ซึ่งรวมโครงการจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ริมทางหลวง “บิลด์บอร์ด” และโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” อันเป็นประเด็น

ในคดีนี้ด้วย พรรคผู้ถูกร้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ริมทางหลวง “บิลล์บอร์ด” วงเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ระยะเวลาดำเนินการวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันประกาศผลการเลือกตั้ง และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการจัดทำป้ายแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” วงเงิน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ระยะเวลาดำเนินการวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันประกาศผลการเลือกตั้ง ต่อมาวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ พรรคผู้ถูกร้องเสนอขอปรับปรุงโครงการและแผนงานที่ขอรับการจัดสรรรับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำหรับโครงการจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ริมทางหลวง “บิลล์บอร์ด” ขอปรับลดการสนับสนุนงบประมาณโครงการนี้เหลือ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยนำเงินจำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ขอปรับปรุงดังกล่าวไปสมทบในโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” โดยขอรับการสนับสนุนจากเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมเป็นเงิน ๒๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบตามที่ผู้ถูกร้องเสนอและแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบตามหนังสือด่วนมาก ที่ ลต ๐๔๐๒/๕๐๕ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ ภายหลังผู้ถูกร้องได้ส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี ๒๕๔๘ รายงานการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหนังสือที่ ปชป. ๔๕๐๐๕๐๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ และมีหนังสือที่ ปชป. ๔๕๐๐๕๑๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ส่งงบการเงินพร้อมเอกสารค่าใช้จ่ายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบซึ่งรวมโครงการค่าใช้จ่ายโครงการจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ริมทางหลวง “บิลล์บอร์ด” และโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ด้วย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าจ้างบริษัทสำนักสอบบัญชีทรัพย์อันันต์ จำกัด เป็นผู้ตรวจสอบรายงานการเงินของพรรคผู้ถูกร้องแล้ว

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามคำร้องประการแรกที่ว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ ในกรณีใบสำคัญจ่ายค่าจัดทำป้ายของบริษัท เกิดเมฆ แอ็คเวอร์ไทซิง แอนด์ กรุป จำกัด ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องส่งจ่ายเช็ค ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยกระทรวงการคลัง เลขที่ ๒๘๕๕๑๐๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ จำนวน ๒,๐๕๓,๗๑๓.๐๔ บาท หรือไม่ ได้รับความจากนางวาสิณี ทองเชื้อ พยานผู้ร้องว่า ประมาณเดือนกันยายน ๒๕๔๗ ก่อนที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ นางวาสิณีไปติดต่อจัดทำป้ายหาเสียงให้กับพรรคผู้ถูกร้อง ที่ประชุมพรรคผู้ถูกร้อง

มีมติให้รับงานพิมพ์ป้ายโฆษณา นโยบายพรรคสำหรับแจกจ่ายในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกบางส่วนรวม ๕๐,๐๐๐ แผ่น นางวาสิณีรับเงินสดค่าจ้างทำป้ายซึ่งเป็นเงินล่วงหน้า แล้วนำไปจ่ายให้บริษัท ป๊อปปูล่า อินเตอร์พลาส จำกัด บริษัท อุตสาหกรรมอีโคพลาส (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท วินสันสกรีน จำกัด เพื่อซื้อวัสดุในการจัดทำป้ายและทยอยส่งวัสดุตั้งแต่ปลายเดือน ตุลาคม ๒๕๔๗ จากนั้นนางวาสิณีรับเงินสดเป็นค่าจ้างมาเป็นระยะเวลาจนส่งงานทั้งหมดและมอบ งานในปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ ประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ นายธงชัย คลศรีชัย แจ้งนางวาสิณีว่า ผู้ถูกร้องต้องการใบเสร็จรับเงินค่าจ้างทำป้ายเพื่อนำไปแสดงค่าใช้จ่ายในทางบัญชี ของพรรค และเพื่อให้ไม่ต้องรับภาระเพิ่มในส่วนภาษีของนางวาสิณี จึงให้บริษัทหรือผู้ประกอบการค้า วัสดุแก่นางวาสิณีเป็นผู้ออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ถูกร้องโดยตรง โดยให้บริษัท ป๊อปปูล่า อินเตอร์พลาส จำกัด ออกใบเสร็จรับเงินจำนวน ๑,๒๘๔,๑๖๐.๕๐ บาท บริษัท อุตสาหกรรมอีโคพลาส (ประเทศไทย) จำกัด เป็นเงินจำนวน ๔,๖๗๐,๑๒๘.๘๐ บาท และบริษัท วินสันสกรีน จำกัด เป็นเงินจำนวน ๑,๐๑๓,๑๐๒.๒๓ บาท และการออกใบเสร็จรับเงินเป็นค่าแรงในการจัดทำป้ายได้ให้บริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด เป็นผู้ออกใบเสร็จรับเงินจำนวน ๒,๐๕๓,๗๑๓.๐๔ บาท ภายหลังก นางวาสิณีได้รับเช็คจากพรรคผู้ถูกร้องจำนวน ๔ ฉบับส่งจ่ายให้แก่บริษัทที่ออกใบเสร็จรับเงินดังกล่าว ตามจำนวนเงินที่ระบุ นางวาสิณียืนยันว่า บริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด ไม่ได้ รับงานโดยตรงจากพรรคผู้ถูกร้อง แต่รับงานจากนางวาสิณี บางส่วนเป็นเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท และได้ความจากนายสุชาติ เกิดเมฆซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด ว่า บริษัทไม่ได้รับงานผลิตป้ายหาเสียงจากพรรคผู้ถูกร้องโดยตรง แต่รับจ้างผลิตป้ายหาเสียงพรรคผู้ถูกร้องจำนวน ๕,๐๐๐ แผ่นจากนางวาสิณีคิดเป็นเงินค่าแรงทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐ บาท บริษัทออกใบเสร็จรับเงินฉบับวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้ง ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจัดทำป้ายหาเสียงในช่วงปลายปี ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่ จะมีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ อย่างไรก็ตาม การจัดทำป้ายหาเสียงของพรรคผู้ถูกร้อง ดังกล่าว แม้จะฟังได้ว่าจัดทำขึ้นก่อนระยะเวลาของโครงการขอรับเงินสนับสนุนจัดทำป้ายแผ่นป้าย โฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ซึ่งเริ่มดำเนินการวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันประกาศ ผลการเลือกตั้ง แต่ก็เห็นได้ว่า การจัดทำป้ายหาเสียงของพรรคผู้ถูกร้องอยู่ในช่วงระยะเวลาใกล้กับ วันเลือกตั้งและการจัดส่งป้ายหาเสียงเลือกตั้งไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของนางวาสิณีก็กระทำเสร็จสิ้นใน เดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ อันเป็นระยะเวลาก่อนเลือกตั้งประมาณสองเดือนเศษ จึงเป็นการกระทำ ตามปกติของพรรคการเมืองที่จะต้องมีการจัดเตรียมการเลือกตั้งไว้ให้พร้อม การจัดทำป้ายรณรงค์หาเสียง

เลือกตั้งเป็นการกระทำโดยปกติและสามารถใช้ประโยชน์ต่อเนื่องไปจนถึงวันเลือกตั้ง จึงถือได้ว่าการจัดทำป้ายหาเสียงของพรรคผู้ถูกร้องรวมอยู่ในระยะเวลาตามที่ผู้ถูกร้องเสนอไว้ในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันประกาศผลการเลือกตั้ง การจัดทำป้ายแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ของนางวาสิณีจึงเป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ปัญหาวินิจฉัยต่อมาว่า การจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีขนาดเป็นไปตามที่ขออนุมัติหรือไม่ เห็นว่า โครงการที่พรรคผู้ถูกร้องขออนุมัติจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ระบุขนาดของป้ายไว้ ๑.๓×๓.๔ เมตร แต่ได้รับความจากนางวาสิณีว่า ป้ายฟิวเจอร์บอร์ดมีขนาด ๑.๒×๓.๔ เมตร เห็นว่า ขนาดของป้ายมีข้อแตกต่างเฉพาะความกว้างของป้ายเพียง ๑๐ เซนติเมตร ซึ่งถือว่ามี ความแตกต่างเพียงเล็กน้อยและไม่ปรากฏว่าความแตกต่างดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ การใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด เช่นนี้ การใช้จ่ายเงินเพื่อจัดทำป้าย ฟิวเจอร์บอร์ดของผู้ถูกร้องจึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” แล้ว ดังนั้น ผู้ถูกร้องใช้เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ในกรณีใบสำคัญจ่ายค่าจัดทำป้ายของบริษัท เกิดเมฆ แอ๊ดเวอร์ไทเซิ่ง แอนด์ กรุ๊ป จำกัด เป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

ปัญหาวินิจฉัยต่อมาว่า ผู้ถูกร้องใช้เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ ในกรณีใบสำคัญจ่ายค่าจัดทำป้าย ของบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องส่งจ่ายเช็ค ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยกระทรวงการคลัง เลขที่ ๒๘๕๕๑๐๒ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ จำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท หรือไม่ ในข้อนี้ได้รับความจากนายคณาปติหรือประจวบ สังขาว พยานผู้ร้องซึ่งเป็น กรรมการบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ยืนยันที่ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยถือเอาคำให้การของพยานที่ให้ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ และ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า นายคณาปติ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ประมาณต้นปี ๒๕๔๗ นายคณาปติรู้จักกับนายธงชัย คลศรีชัย ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานให้กับพรรคผู้ถูกร้องในช่วงที่นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์เป็นเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง นายธงชัยมีหน้าที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค เช่น รณรงค์ หาเสียงเลือกตั้ง ประชาสัมพันธ์พรรค นายคณาปติติดต่อกับนายธงชัยเพื่อเสนองานของบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด นายธงชัยแจ้งว่ามีงานด้านสื่อพิมพ์โฆษณาจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ให้นายคณาปติทำ ภายหลังได้มีการว่าจ้างบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์

ศรีเอชัน จำกัด ทำป้ายโฆษณาสินค้าของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และมีการจ่ายเงินให้แก่นายคณาปติเข้าบัญชีของบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด ปลายปี ๒๕๔๗ นายธงชัยแจ้งว่าบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) จะทำสัญญาจ้างบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด แต่มีวิธีการแตกต่างไปจากสัญญาที่ทำก่อนหน้านี้โดยใช้ชื่อบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด ทำสัญญาเพื่อรับเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ส่วนรายละเอียดของเนื้องานนายธงชัยจะรับไปดำเนินการและประสานงานกับบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) โดยนายคณาปติมีหน้าที่นำเงินทั้งหมดไปมอบให้กับนายธงชัยตามวิธีการที่นายธงชัยกำหนด นายคณาปติทำสัญญากับบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท โดยไม่ได้ประกอบกิจการจริงตามสัญญาแต่ส่งมอบเงินให้กับนายธงชัยไป นายธงชัยรับว่าจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับภาระด้านภาษี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนายคณาปติได้ทำป้ายหาเสียงให้กับพรรคผู้ถูกร้องจำนวน ๓๓๖ เขต แต่ละเขตผลิตจำนวน ๒๕๐ ถึง ๓๐๐ แผ่น ในราคาแผ่นละประมาณ ๒๖๐ บาท เริ่มผลิตตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด ไม่ได้ทำสัญญากับพรรคผู้ถูกร้อง เงินที่ใช้ในการทำป้ายมาจากยอดที่บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) โอนเข้ามาในบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด และเมื่อจะใช้จ่ายอย่างไรก็เพียงแค่แจ้งให้นายธงชัยอนุมัติ เมื่อทำป้ายเสร็จแล้วนายธงชัยจะเป็นผู้สั่งให้นายคณาปติเป็นผู้จัดส่งไปยังเขตต่าง ๆ โดยเบิกค่าใช้จ่ายจากบัญชีบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด ที่บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) โอนให้ นายคณาปติไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงินโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มจึงใช้ใบกำกับภาษีของบริษัท ชัยชวโรจน์ จำกัด บริษัท พีจีซี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด สินวัฒนาเอเชีย เอ็นเตอร์ไพรส์ ต่อมาพรรคผู้ถูกร้องต้องการหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินจัดทำป้ายหาเสียง จึงให้บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด ออกใบเสร็จให้พรรคผู้ถูกร้องเพื่อเป็นหลักฐานแสดงการใช้จ่ายเงินและดำเนินการ พรรคผู้ถูกร้องส่งจ่ายเช็คจำนวนเงิน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท ให้แก่บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด เงินที่ได้รับจำนวนดังกล่าวได้โอนและถอนไปยังบุคคลต่าง ๆ แล้วนำเงินสดกลับไปคืนให้นายธงชัย เห็นว่าบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด รับเช็คจากพรรคผู้ถูกร้อง เป็นเช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยกระทรวงการคลัง เลขที่ ๒๘๕๕๑๐๒ ส่งจ่ายเงินจำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท ในข้อนี้ นายคณาปติยืนยันว่า เช็คที่พรรคผู้ถูกร้องจ่ายให้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในการจัดทำป้ายหาเสียงของพรรคผู้ถูกร้อง นายคณาปติใช้เงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ซึ่งการที่บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ศรีเอชัน จำกัด มีรายได้จากบริษัท ทีพีไอ โพลีน

จำกัด (มหาชน) นี้ได้รับความจากนายประจักษ์ เลี้ยวไพรัตน์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) พยานผู้ร้องว่า บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ได้ว่าจ้างบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด จัดทำโครงการที่ปรึกษาและประชาสัมพันธ์จำนวน ๘ โครงการ วงเงิน ๒๒๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท การรับงานของบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด ที่มีต่อ บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) กระทำในช่วงปลายปี ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกับที่ นายคณาปติยืนยันว่าตนเองรับจัดทำป้ายหาเสียงให้กับพรรคผู้ถูกร้องในปลายปี ๒๕๔๗ ดังนั้น กรณีหากจะมีการทำป้ายประชาสัมพันธ์พรรคผู้ถูกร้องแล้ว บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด รับเงินค่าจ้างพรรคผู้ถูกร้องตามรายการที่ได้มีการส่งจ่ายเช็คจำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท โดยปกติก็น่าที่จะมีการใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการจัดทำป้าย การจ้างแรงงานทำป้าย การขนส่งป้ายไปยังจุดต่าง ๆ ตามที่ผู้ถูกร้องกำหนด โดยมีรายการการใช้จ่ายประกอบตามสมควร ของการประกอบธุรกิจโดยปกติ อยู่บ้าง แต่ทางใดส่วนไม่ปรากฏรายการใช้จ่ายของบริษัทในลักษณะ ดังกล่าวให้เห็นชัดเจนแต่อย่างใด และเมื่อบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด รับเงิน จำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท แล้วก็ปรากฏรายการการจ่ายเงินให้แก่บุคคลต่าง ๆ ตามรายการผู้รับเงิน หมายเลขเช็ค วันที่ส่งจ่ายเงิน และจำนวนเงิน ตามตารางสรุปในคำร้อง และนางวารภรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงินและทรัพย์สินด้านกิจการพรรคการเมือง พยานผู้ร้อง มีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นประกอบในเรื่องนี้ด้วยว่า นายคณาปติจ่ายเงินจาก บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด ให้กับบุคคลต่าง ๆ นับแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๘ โดยเฉพาะกลุ่มนายประจวบ (นายคณาปติ) และกลุ่มของนายธงชัย (คลศรีชัย) จำนวน ๑๘,๘๐๓,๗๐๐ บาท สำหรับการจ่ายเงินให้กลุ่มนายธงชัยตามข้อยืนยันของผู้ร้อง ในข้อนี้ นายธงชัยให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า นายธงชัยรู้จักกับ นายประจวบ (หมายถึงนายคณาปติ) ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗ นายประจวบแจ้งว่า ได้รับการ จ้างเหมาจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ให้ทำงานด้านประชาสัมพันธ์และจัดหาโปสเตอร์ และของชำร่วย แต่นายประจวบไม่สามารถทำงานเสร็จทันจึงแจ้งให้นายธงชัยรับงานดังกล่าวซึ่งมี มูลค่า ๒๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยนายประจวบขอหักร้อยละ ๑๕ นายธงชัยจึงขอรับช่วงงานในการ ดำเนินการเป็นจำนวน ๒๓,๓๑๕,๐๐๐ บาท นายธงชัยยังได้แนะนำญาติให้รู้จักกับนายประจวบเพื่อ ประสานงานรับช่วงงานต่อจากนายประจวบอีกด้วย ภายหลังส่งมอบงานการจัดหาสินค้าครบถ้วน โดย ครั้งแรกประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ ครั้งที่สองประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ และครั้งที่สามประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ นายประจวบแบ่งจ่ายเงินให้นายธงชัยสองงวด

งวดแรกวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๓,๗๒๘,๐๐๐ บาท งวดที่สองวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘ จำนวน ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่ขาดนายประจวบขอไปดำเนินการด้านภาษี ในการชำระค่าจ้างงวดที่ ๒ ราคา ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท นายทรงชัยขอให้นายประจวบชำระเงินผ่านบุคคลต่าง ๆ ที่นายทรงชัยขอใช้บัญชีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘ ได้แก่บัญชีเงินฝากของนายโชคชัย คลศรีชัย ซึ่งเป็นพี่ชาย บัญชีธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขารังสิตและสาขาชอยจารุรัตน์ บัญชีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และบัญชีเงินฝากของลูกน้องนายโชคชัย ได้แก่บัญชีของนางสาวสิรินารถ นารถเสวี นางสาววิรัชพัชร ชิวะวรรณัท และนางสาวเบญจวรรณ สุนทอมรรรัตน์ บัญชีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท เหตุที่ต้องชำระผ่านบัญชีบุคคลดังกล่าวเนื่องจากนายทรงชัยเป็นหนี้บุคคลหลายราย และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เกียรตินาถ จำกัด (มหาชน) ฟ้องเป็นคดีแพ่ง นายทรงชัยกลัวถูกอายัดเงิน สำหรับข้ออ้างของนายทรงชัยดังกล่าวนี้มีข้อพิรุธให้สงสัยว่า ข้ออ้างที่นายทรงชัยเกรงว่าจะถูกอายัดเงินจากเจ้าหนี้จนถึงกับต้องยืมบัญชีของบุคคลอื่นเพื่อรับเงินจากนายคณาปติหรือนายประจวบ เป็นการสร้างเงื่อนไขขึ้นตอนที่ไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้ว่ามีเหตุจำเป็นถึงกับต้องมีการปฏิบัติตามที่กล่าวอ้าง เพราะไม่ปรากฏว่านายทรงชัยเคยถูกบังคับคดีในทรัพย์สินอื่น ๆ มาก่อนนอกจากนี้ระยะเวลาที่นายคณาปติรับเช็คจากพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ แล้วจ่ายเงินให้แก่บุคคลภายนอกในทันที โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับนายทรงชัย คลศรีชัย ซึ่งไม่น่าเชื่อว่าจะมีมูลหนี้ระหว่างนายทรงชัยกับนายคณาปติเกี่ยวกับการรับช่วงงานจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ตามที่นายทรงชัยยืนยัน เพราะหากนายคณาปติมีความสามารถในการจัดทำป้ายของพรรคผู้ถูกร้องถึง ๓๓๖ เขต จำนวนป้ายเขตละ ๒๕๐ ถึง ๓๐๐ ป้าย ราคาป้ายละประมาณ ๒๖๐ บาท รวมเป็นเงินประมาณเกือบ ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็ไม่มีเหตุผลใดที่จะส่งมอบช่วงงานจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ให้แก่นายทรงชัยรับทำแล้วตนเองเพียงแต่รับกำไรบางส่วน ทั้งข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่านายทรงชัยเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์ในการทำงานด้านประชาสัมพันธ์มาก่อน และยังได้ความต่อไปอีกว่า บริษัท ชัยชวโรจน์ จำกัด บริษัท พีจีซี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด สนิวัฒนา เอเชีย เอ็นเตอร์ไพรส์ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีการอ้างว่า รับช่วงงานจากบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด โดยนายคณาปตินำไปกำกับภาษีของบริษัทดังกล่าว มาใช้ในการยื่นแสดงรายการภาษีหัก ณ ที่จ่ายค่าจ้างเหมาทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ นั้น กรมสรรพากรยืนยันว่า เป็นบริษัทถูกเพิกถอนทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยจากการตรวจสอบบริษัททั้งสามแล้วผู้ร้องพบว่า ไม่มีการประกอบกิจการในช่วงปี ๒๕๔๗ ถึงปี ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ร้องมีนางสาวมรกต หรือชญาณูช กาญจนนันท์ (แซ่อึ้ง) อดีตหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด สนิวัฒนาเอเชีย เอ็นเตอร์ไพรส์ พยานผู้ร้อง มาเบิกความ

ยืนยันว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวห้างหุ้นส่วนจำกัด สินวัฒนาเอเชีย เอ็นเตอร์ไพรส์ ไม่เคยประกอบกิจการใด ๆ ในนามของห้าง และไม่ได้ออกไปกำกับภาษีให้กับบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานเกี่ยวกับการรับงานของบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด จากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) การรับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องตามเช็ค ฉบับวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ จำนวนเงิน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท แล้วมีการจ่ายให้กลุ่มบุคคลโดยเฉพาะที่มีความเกี่ยวข้องกับนายธงชัย กลศศิรัช ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘ ทั้งนี้ และการแสดงรายการกำกับภาษีของบริษัทซึ่งมีการอ้างว่ารับช่วงงานจากบริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด โดยบริษัทดังกล่าวไม่มีการประกอบกิจการจริง จึงมีน้ำหนักเพียงพอให้เชื่อว่า การจ่ายเช็คของพรรคผู้ถูกร้องให้แก่บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด ไม่ได้เป็นการจ่ายเพื่อจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคผู้ถูกร้องตามโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง การกระทำของผู้ถูกร้องในส่วนนี้จึงไม่เป็นการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ ตามที่ได้รับอนุมัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒

ประเด็นที่ ๔ ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่

เห็นว่า การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ของปีถัดไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ มีประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำรายงานดังกล่าวสำคัญสองประการว่า ประการแรกจะต้องมีการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และประการที่สองการใช้จ่ายเงินนั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำหรับการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองไม่ปรากฏว่าผู้ร้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมราคากลางของการจัดซื้อ จัดจ้าง ดังนั้น พรรคการเมืองที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสามารถที่จะดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุมัติกับบุคคลใด ๆ และการจัดซื้อจัดจ้างอาจมีราคาหรือใช้วัสดุมีราคาสูงต่ำอย่างไรก็ได้เพียงแต่การใช้จ่ายเงินของพรรคจะต้องอยู่ภายในกรอบวงเงินที่ได้รับอนุมัติ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจึงปรากฏเพียงว่าพรรคการเมืองได้ใช้จ่ายเงินไปจริงหรือไม่ และโครงการหรืองานที่ได้มีการใช้จ่ายเงินไปนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนหรือไม่ สำหรับการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์

ของพรรคผู้ถูกร้องโดยการว่าจ้างนางวาสิณี ทองเจือ ข้อเท็จจริงตามที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น เห็นว่า การจัดทำป้ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ แล้ว ส่วนในข้อที่ว่าผู้ถูกร้องจ่ายเงินให้แก่นางวาสิณีถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ เห็นว่า นางวาสิณียืนยันว่า ตนเองรับงานพิมพ์ป้ายโฆษณา นโยบายพรรคผู้ถูกร้อง และได้ส่งมอบงานทั้งหมดเสร็จสิ้นในปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ และรับเงินค่าจ้างการจัดทำป้ายดังกล่าวแล้ว ส่วนข้อที่ว่าพรรคผู้ถูกร้องจ่ายเงินเป็นค่าจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นการทำงานของนางวาสิณี โดยจ่ายเช็คจำนวน ๒,๐๕๓,๗๑๓.๐๔ บาท ให้แก่บริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด และจ่ายเช็คให้แก่บริษัทที่นางวาสิณียืนยันว่าชื่อวัสดุอุปกรณ์การทำป้าย ได้แก่ บริษัท ป็อบปูล่า อินเทอร์เน็ต จำกัด บริษัท อุตสาหกรรมอีโค่พลาสติก (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท วินสันสกรีน จำกัด เมื่อนางวาสิณีทำงานในส่วนของตนครบถ้วนและรับเงินจากผู้ถูกร้องไปแล้ว การที่นางวาสิณีให้บริษัทต่าง ๆ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วให้พรรคผู้ถูกร้องส่งจ่ายเงินก็เป็นเพียงวิธีการปฏิบัติรับรองถึงการมีหนี้ระหว่างนางวาสิณีกับผู้ถูกร้อง เมื่อจำนวนเงินที่พรรคผู้ถูกร้องจ่ายให้แก่บริษัททั้ง ๔ ดังกล่าวไม่เกินกว่างานที่นางวาสิณีได้รับทำให้แก่พรรคผู้ถูกร้อง การส่งจ่ายเช็คของผู้ถูกร้องเพื่อชำระหนี้ค่าจ้างแก่นางวาสิณี จึงไม่ถึงกับทำให้เกิดความเสียหายต่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพราะไม่ปรากฏว่าได้มีการวางข้อกำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการในการจัดหาผู้ขายผู้รับจ้าง การทำสัญญาซื้อขาย สัญญาจ้าง หรือการตรวจรับงาน เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการตรวจสอบเมื่อได้มีการรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การออกใบเสร็จรับเงินของบริษัททั้งสี่บริษัทและการจ่ายเช็คของผู้ถูกร้องจึงเป็นการรับรองความถูกต้องของการจ่ายเงินก่อนหน้านี้นี้ระหว่างผู้ถูกร้องกับนางวาสิณี และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าที่พรรคผู้ถูกร้องจ่ายเงินให้แก่บริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด ตามคำขอของนางวาสิณีเป็นการชำระหนี้ให้แก่นางวาสิณี ไม่ว่าจำนวนหนี้ระหว่างนางวาสิณีกับบริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด จะมีอยู่เท่าใด เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นข้อตกลงเฉพาะของนางวาสิณีกับบริษัทนี้ และสำหรับข้อที่ผู้ถูกร้องออกเช็คชำระเงินแก่บริษัท เกิดเมฆ แอ็ดเวอร์ไทซ์ แอนด์ กรุป จำกัด วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ และรวมทั้งออกเช็คจ่ายเงินให้แก่บริษัท ป็อบปูล่า อินเทอร์เน็ต จำกัด บริษัท อุตสาหกรรมอีโค่พลาสติก (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท วินสันสกรีน จำกัด ด้วยนั้น การออกเช็คดังกล่าวกระทำก่อนที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะให้ความเห็นชอบเรื่องที่ผู้ถูกร้องเสนอขอปรับปรุงงบประมาณการจัดทำโครงการ แต่ก็ไม่ปรากฏว่า จำนวนเงินที่ผู้ถูกร้องจ่ายให้แก่ทั้งสี่บริษัทดังกล่าว มีจำนวนไม่เกิน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามที่ได้รับอนุมัติจาก

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เดิม และภายหลังกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแจ้งการให้ความเห็นชอบตามที่ผู้ถูกร้องขอปรับปรุงเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ การชำระค่าใช้จ่ายของพรรคผู้ถูกร้องจึงยังไม่ปรากฏข้อที่กระทำไปโดยไม่ชอบ ดังนั้น ที่ผู้ถูกร้องอ้างหลักฐานเช็คที่จ่ายให้แก่บริษัท เกิดเมฆ แอ๊ดเวอร์ไทซิง แอนด์ กรุป จำกัด บริษัท ป๊อปปูล่า อินเตอร์พลาส จำกัด บริษัท อุตสาหกรรมอีโค่พลาส (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท วินสันสกรีน จำกัด ไว้ในรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ จึงถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว

สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ ของพรรคผู้ถูกร้อง ในกรณีการจ่ายเช็คชำระเป็นค่าจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ให้แก่บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด จำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด ไม่ได้รับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องจำนวนดังกล่าวมาเพื่อจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตามโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ “ฟิวเจอร์บอร์ด” ของพรรคผู้ถูกร้องในปี ๒๕๔๘ การที่ผู้ถูกร้องนำรายการใช้จ่ายเงินตามเช็คดังกล่าวมาแสดงไว้ในรายการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ แล้วยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๘ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒

กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓

ประเด็นที่ ๕ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ หรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติและพรรคผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณประมาณประจำปี ๒๕๔๘ รายงานการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามหนังสือ ปชป ๔๕๐๐๕๐๘ /๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ (เอกสาร ร ๗) ซึ่งรวมการใช้จ่ายตามโครงการจัดทำแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ ฟิวเจอร์บอร์ด การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องตามที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ และที่ได้รับอนุมัติให้ปรับปรุงโครงการและแผนงานเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ พรรคผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการแผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ ฟิวเจอร์บอร์ด จำนวนที่ได้รับอนุมัติจำนวน ๒๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีการจ่ายเงินให้บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด จำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องสั่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยกระทรวงการคลัง เลขที่ ๒๘๕๕๑๐๒ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ เช็คฉบับดังกล่าวนี้ นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องในขณะเกิดเหตุ ให้ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายประดิษฐ์ ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คร่วมกับนายจุนทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กรณีจึงมีข้อที่ต้องพิจารณาว่า นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ กระทำการอันเกี่ยวข้องกับการออกเช็คให้แก่บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด นี้ อย่างไร ในข้อนี้ ได้ความจากนายคณาปติ สังขาวว่า เมื่อต้นปี ๒๕๔๖ นายคณาปติรู้จักกับนายประดิษฐ์ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง โดยพบกันที่โรงแรมเพชรศิเด้นท์ และได้พบกับนายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ซึ่งไปพบปะหารือเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งแล้วภายหลัง นายคณาปติเข้าไปติดต่อที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องหลายครั้งและได้รู้จักกับนายธงชัย คลศรีชัย (หรือนายทีซี) ซึ่งนายคณาปติทราบว่าเพื่อน้องชายของนายประดิษฐ์ และต่อมา นายคณาปติรับทำงานให้บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และรับออกแบบป้ายหาเสียงให้กับผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้อง พรรคผู้ถูกร้องต้องการหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงิน จึงให้บริษัท เมชไซอะ บิซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ออกใบเสร็จรับเงินแล้วพรรคผู้ถูกร้องจ่ายเช็คเป็นเงินจำนวน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท ภายหลังมีการโอนและถอนไปยังกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และนำเงินสดกลับไปคืนให้แก่ นายธงชัย ส่วน

นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ยืนยันว่า นายประดิษฐ์ไม่รู้จักบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด และนายคณาปติเป็นการส่วนตัว เพียงแต่ทราบว่าประกอบกิจการด้านโฆษณาและเคหะทำป้ายโฆษณาให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนข้อที่กล่าวหาว่านายประดิษฐ์มีความเกี่ยวข้องกับนายธงชัย คลศรีชัย นั้น นายประดิษฐ์ยืนยันว่านายธงชัยเป็นลูกพี่ลูกน้องโดยเป็นบุตรของน้องสาวของบิดานายประดิษฐ์ ช่วงที่นายประดิษฐ์ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง นายธงชัยเป็นอาสาสมัครช่วยงานที่พรรค นายประดิษฐ์ไม่ได้มอบหมายให้นายธงชัยเกี่ยวข้องกับการเงินและการจัดซื้อจัดจ้างของพรรคผู้ถูกร้อง เห็นว่า นายคณาปติมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนายธงชัย เพราะเมื่อได้รับเช็คของพรรคผู้ถูกร้องฉบับวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ แล้วได้ออนเงินจำนวน ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาทให้แก่กลุ่มญาติพี่น้องของนายธงชัยโดยไม่ปรากฏมูลหนี้ในระหว่างนายธงชัยและนายคณาปติ นายธงชัยกับนายประดิษฐ์มีความสัมพันธ์เป็นญาติพี่น้องใกล้ชิดกัน และพฤติการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างนายประดิษฐ์ นายธงชัย และนายคณาปติมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในช่วงการเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้อง กรณีมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่านายประดิษฐ์ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนรู้เห็นในการส่งจ่ายเช็คของพรรคผู้ถูกร้องให้แก่บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด โดยไม่มีมูลหนี้ต่อกัน ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า กรณีไม่มีเหตุที่จะรับฟังคำพยานปากนายคณาปติ เนื่องจากนายคณาปติสมคบร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมสอบสวนคดีพิเศษและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยบางคนโดยให้ไปร้องเรียนกล่าวหาพรรคผู้ถูกร้องและมีการเสนอให้ผลประโยชน์ตอบแทนกับนายคณาปติ นอกจากนี้บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชัน จำกัด มีหนี้สินกับสถาบันการเงินและมีการฟ้องเป็นคดีมีการยึดทรัพย์สินของนายคณาปติขายทอดตลาดและมีบุคคลไปซื้อบ้านและที่ดินจากการขายทอดตลาด แล้วให้นายคณาปติครอบครองพักอาศัยต่อมา บุคคลที่ไปซื้อดังกล่าวมีความใกล้ชิดกับนักการเมืองกลุ่มพรรคฝ่ายค้านจึงเป็นการสมคบกันสร้างเรื่องเท็จใส่ร้ายพรรคผู้ถูกร้อง นั้น เห็นว่า ข้อคัดค้านเกี่ยวกับนายคณาปติเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี ๒๕๔๘ และเมื่อพิจารณาถ้อยคำยืนยันของนายคณาปติก็ปรากฏว่ามีใช่มีแต่เพียงคำกล่าวอ้างลอย ๆ หากแต่มีหลักฐานที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ตามคำยืนยันของนายคณาปติ เช่น การรับเช็คจากพรรคผู้ถูกร้อง การโอนเงินให้กับบุคคลต่าง ๆ ในวันรุ่งขึ้นหลังจากได้รับเช็ค การนำไปกำกับภาษีของบริษัทที่เลิกการประกอบกิจการมาแสดงต่อกรมสรรพากร ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพยานเอกสารที่มีขึ้นโดยไม่ปรากฏข้อที่เชื่อว่าได้มีการจัดเตรียมไว้เพื่อนำมาประกอบคำยืนยันของนายคณาปติ คำคัดค้านของผู้ถูกร้องและการถามค้านพยานปากนายคณาปติเพื่อให้เห็นมูลเหตุจูงใจของการกล่าวหาพรรคผู้ถูกร้อง จึงยังไม่ถึงกับฟังได้ว่านายคณาปติจงใจสร้างเรื่องเท็จขึ้นมาปรักปรำ

ผู้ถูกร้อง ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง จึงรับฟังไม่ได้ ส่วนการลงลายมือชื่อในเช็คของนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฏ์ ร่วมกับนายประดิษฐ์ นั้น ไม่ปรากฏว่ามีพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานใดที่ยืนยันว่านายจรินทร์ รู้เห็นเกี่ยวกับการออกเช็คให้กับบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด โดยไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง การลงลายมือชื่อนายจรินทร์ จึงเป็นการปฏิบัติไปตามหน้าที่ในฐานะรองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง

นอกจากการออกเช็คให้กับบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด แล้ว ในรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในปี ๒๕๔๘ ของพรรคผู้ถูกร้อง ยังปรากฏว่า นายบัญญัติ บรรทัดฐาน หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ลงลายมือชื่อรับรองหลักฐานใบสำคัญรับเงินของบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด จำนวนเงิน ๒๓,๓๑๔,๒๐๐ บาท ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้อง (เอกสารหมายเลข ๒๖๒ หน้า ๒๐ ถึง ๒๖) ในข้อนี้ นายบัญญัติ พยานผู้ถูกร้อง ยืนยันว่า ได้อนุมัติสั่งจ่ายเมื่อได้รับคำชี้แจงจากนางสาวอาภรณ์ รองเงิน สมุห์บัญชีเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของพรรคผู้ถูกร้องว่า ผู้รับจ้างได้มีการส่งมอบป้ายประชาสัมพันธ์เป็นที่เรียบร้อยและได้มีการวางบิลเพื่อรับค่าจ้างทำป้ายมาแล้ว โดยจ่ายจากเงินในบัญชีเพื่อการเลือกตั้งของพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่พรรคผู้ถูกร้อง ได้ถือปฏิบัติต่อผู้รับจ้างรายอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เห็นว่า การรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานของบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เกี่ยวกับการจ้างงาน ประกอบกับจำนวนเงินที่พรรคผู้ถูกร้องต้องจ่ายมีจำนวนเงินสูงถึง ๒๓ ล้านบาทเศษ นายบัญญัติในฐานะหัวหน้าพรรค ก็น่าที่จะต้องตรวจสอบรายละเอียดก่อนเพราะหากการใช้จ่ายเงินเป็นไปโดยไม่ถูกต้องย่อมจะทำให้พรรคได้รับความเสียหายและโดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินในโครงการดังกล่าวนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองซึ่งส่วนหนึ่งได้มาจากภาษีอากรของประชาชน จึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ การตรวจสอบแต่เพียงการรับฟังคำบอกเล่าของบุคคลภายในพรรค ย่อมไม่เพียงพอ กรณีจึงฟังได้ว่านายบัญญัติ บรรทัดฐาน กระทำการปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบความถูกต้องของใบสำคัญรับเงินของบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ในฐานะที่ตนเป็นหัวหน้าพรรค

การออกเช็คฉบับวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ให้บริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด ของพรรคผู้ถูกร้อง และการรับรองหลักฐานใบสำคัญรับเงินของบริษัท เมชไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เป็นการกระทำของเลขาธิการพรรคและหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องเพื่อเป็นหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘

โดยจะนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในปี ๒๕๔๘ แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่านายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน พ้นจากการเป็นเลขาธิการพรรคและหัวหน้าพรรค และมีหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค คณะใหม่เข้ามาบริหารงานตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค แต่การออกเช็คและใบสำคัญรับเงินของบริษัท เมฆไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เป็นการกระทำที่มุ่งจะให้เป็นหลักฐานการรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้อง จึงเป็นการกระทำที่ ต่อเนื่อง เมื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ลงลายมือชื่อในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี ๒๕๔๘ ซึ่งมีหลักฐานการจ่ายเช็คและใบสำคัญรับเงินของบริษัท เมฆไซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เป็นเอกสารประกอบการรายงาน จึงเป็นรายงานการใช้จ่ายเงินที่ไม่ถูกต้องตาม ความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อมามีว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ หรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ หรือพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

เห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติ เกี่ยวกับการตัดสิทธิกรรมการบริหารพรรคที่ถูกยุบพรรคด้วยเหตุดังกล่าวไว้เป็นอย่างดีด้วยกัน กล่าวคือ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ส่วนบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้บัญญัติไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ บัญญัติให้เพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้ ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว หรือไม่ แต่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองเฉพาะผู้ที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้ละเลย หรือทราบถึง

การกระทำได้กล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำได้กล่าว ดังนั้น บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงเป็นบทบัญญัติที่สามารถนำมาใช้บังคับได้โดยไม่เป็นผลร้ายแก่พรรคผู้ถูกร้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อมามีว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ในขณะที่มีการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้อง จึงต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ส่วนผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในขณะที่มีการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น เป็นการรายงานตามเอกสารหลักฐานที่ปรากฏ โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินที่รายงานจึงไม่อาจตัดสิทธิบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ได้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อมามีว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ บัญญัติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเฉพาะกรรมการบริหารพรรคที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำได้กล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำได้กล่าว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง เป็นผู้รู้เห็นเกี่ยวกับการออกเช็คให้บริษัท เมฆไชอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กระทำการปล่อยให้พลละเลยไม่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องให้ถูกต้อง มีผลทำให้

รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในปี ๒๕๕๘ ดังกล่าว ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง อันเป็นเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ จึงมีเหตุให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลทั้งสองมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ส่วนกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องคนอื่น ๆ ทางใดส่วนไม่ปรากฏว่า มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงไม่มีเหตุให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องในขณะที่มีการจ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๕๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน และนายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๕๘

(นายชัช ชลวร)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ